

Dabas aizsardzības pārvalde

Ātrais kalns

Publicēts: 03.11.2020.

Atjaunināts: 11.11.2021.

Ātrais kalns ir augšējā devona Famenas stāva Šķerveļa svītas atsegums. Dabas pieminekli veido aptuveni 300 m gara, gandrīz nepārtraukta cementēta smilšakmens un dolomītu atsegumu siena. Atseguma austrumu daļā atrodas neliela grava, kurā ir sezonāla ūdenskritumu kaskāde ar kopējo augstumu 1,2 m. Divās vietās, 80 m un 210 m uz A no atseguma R gala kraujas pakājē ir no atseguma nogāzušos lielu smilšakmens un dolomīta blāķu krāvumi.

Smilšakmeņu un dolomītu klints izceļas uz Ventas un augu valsts fona, būtiski bagātinot ielejas ainavu.

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis, atrodas [dabas liegumā "Ventas un Šķerveļa ieleja"](#).

Kods: LV0440870

Administratīvais iedalījums: Kuldīgas novads, Nīkrāces pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Kurzemes reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma

[Robežu shēma uz ortofoto pamatnes](#)

Normatīvie akti

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 13 "Dabas lieguma "Ventas un Šķerveļa ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Teritorija ir izvietojusies Pieventas zemienē, Ventas senlejas nogāzē, upes kreisajā pamatkrastā.

Dabas pieminekli veido aptuveni 300 m gara, gandrīz nepārtraukta cementēta smilšakmens un dolomītu atsegumu siena. Ātraiskalns ir augšējā devona Famenas stāva Šķerveļa svītas Gobdziņu ridas smilšakmeņu un Nīkrāces ridas dolomītu atsegums. Tas ir Šķerveļa svītas hipostratotips.

Atseguma apakšējā daļā vairāk kā 10 m biezumā atsedzas Gobdziņu ridas smalkgraudains, slīpslāņots, plankumaini cementēts smilšakmens. Virs tā iegul Nīkrāces ridas ciets, neregulāri slāņots dolomīts ar šūnveida uzbūvi un mālaino materiālu kavernās.

Gobdziņu ridas smilšainie nogulumu ir uzkrājušies ūdens straumēs, par ko liecina granulometriskais sastāvs un slīpslāņojuma tekstūras. Vairākas pazīmes norāda uz smilšakmeņu subaerālo atsegšanos un karsta procesiem sedimentācijas pārtraukumu laikā: nelīdzens kontakts starp atsevišķiem slāņiem, mālaini aleirītiska materiāla piejaukums, kas aizpilda ķīļveida pazeminājumus smilšakmens slāņa augšējā virsmā nevienmērīgi izplatīts dolomīta cements, kā arī atsevišķos slāņos sastopamās slāņojuma virzienā orientētas dolomīta garoziņas. Nīkrāces ridu veidojošie zilgani pelēcīgie un brūnganie neregulāri slāņotie dolomīti, kuriem bieži ir šūnveida tekstūra, domājams, veidojušies kā dolokrēti tuksnešu apstākļos pēc devona baseina atkāpšanās.

Atsegumu augstums mainās no apmēram 1 m līdz 7,1 m, kopējais sienas augstums sasniedz apmēram 14 m virs Ventas līmeņa, bet kraujas krotas maksimālais augstums sasniedz apmēram 20 m.

Kraujai piemīt izcila ainaviska vērtība. Pretī kraujai ir straujš, krāčains Ventas posms. Apmēram 65 m uz rietumiem no atsegumu joslas austrumu gala ir neliela, aptuveni 1,5 m plata graviņa, kas veido 1,2 m augsto kāpli, kur sezonāli veidojas ūdenskritums pāri Nīkrāces ridas dolomītiem. Kraujas pakājē, aptuveni 80 un 210 m uz austrumiem no atsegumu sienas rietumu gala, 3,5-4 m virs Ventas līmeņa atrodas divi akmeņu krāvumi, ko pārsvarā veido vidēji cieti cementēto smilšakmeņu blāķi. Viens ir 9 m garš, 6 m plats un līdz 3,5 m augsts; otrs ir mazāks – 6 m garš, 4 m plats un apmēram 3 m augsts.

Dabas pieminekļa teritorijā ir Eiropas Savienības aizsargājami biotopi: upju straujtecēs un dabiski upju posmi (3260), minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi (7160), karbonātisku pamatiežu atsegumi (8210), smilšakmens atsegumi (8220), veci vai dabiski boreāli meži (9010*), lakstaugiem bagāti egļu meži (9050), nogāžu un gravu meži (9180*), aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*).

Dabas pieminekļa īpašā unikalitāte ir tā, ka šeit redzamas atsegumos maz pārstāvētas devona stratigrāfiskās vienības - Šķerveļa svītas Gobdziņu un Nīkrāces ridas.

Atsegums ir pievilcīgs un ainaviski iespaidīgs.

Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS

Citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

[Skatīt vairāk](#)

